

ČESKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLEČNOST

sekretariát: Astronomický ústav AV ČR, v. v. i., Fričova 298, 251 65 Ondřejov
tel. 775 388 400, info@astro.cz

Tiskové prohlášení České astronomické společnosti číslo 192 z 18. 10. 2013

Cena Littera Astronomica za rok 2013 udělena

Česká astronomická společnost ocenila cenou Littera Astronomica za rok 2013 Mgr. Pavla Gabzdyla z Hvězdárny a planetária Brno, a to za mimořádný přínos v popularizaci především měsíční astronomie, která v jeho podání nemá v České republice obdoby. Slavnostní předání ceny proběhne v pátek 18. října 2013 v 17:00 na 23. Podzimním knižním veletrhu v Kulturním domě Ostrov v Havlíčkově Brodě. Laureát zde po předání ceny od 17:15 přednese přednášku *Dvacet dva let s Měsícem*.

Laureát převezme cenu z rukou knihkupce Jana Kanzelsbergera, spisovatelky a ředitelky 23. Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě PhDr. Markéty Hejkalové a předsedy České astronomické společnosti Ing. Jana Vondráka, DrSc., Dr.h.c. Laudatio pronese místopředseda České astronomické společnosti Pavel Suchan.

Cena Littera Astronomica České astronomické společnosti je určena k ocenění osobnosti nebo nakladatelství, která nebo které svým literárním dílem významně přispěly k popularizaci astronomie u nás. Littera Astronomica byla poprvé udělena v roce 2002 a jejími držiteli se dosud stali Doc. RNDr. Josip Kleczek, DrSc. z Astronomického ústavu AV ČR (dvojnásobný držitel), RNDr. Jiří Grygar, CSc. z Fyzikálního ústavu AV ČR, Ing. Antonín Růkl z Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, Ing. Pavel Příhoda z Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, RNDr. Oldřich Hlad z Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, Doc. RNDr. Zdeněk Mikulášek, CSc. z Masarykovy univerzity v Brně, Mgr. Antonín Vítek, CSc. z Akademie věd ČR, Prof. RNDr. Petr Kulhánek, CSc. z ČVUT a Nakladatelství a vydavatelství Aldebaran. Cenu dotuje knihkupectví Kanzelsberger, a.s. (www.kanzelsberger.cz) a Společnost Astropis (www.astropis.cz).

Pavel Gabzdyl se narodil 23. dubna 1974 v Havířově. Je pracovníkem Hvězdárny a planetária Brno. O astronomii se začal zajímat už v útlém věku, kdy se věnoval pozorování především vzdálených vesmírných objektů. Po nějaké době se však jeho zájem upnul k Měsíci, který je jeho nejoblíbenějším objektem dodnes. Měsíční astronomii mohl totiž dokonale skloubit se svou druhou vášní – geologií. Tu vystudoval na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně v letech 2002 - 2007 a dosáhl z ní magisterského titulu.

V letech 1999 - 2000 pracoval jako popularizátor astronomie na Hvězdárně ve Valašském Meziříčí. Od roku 2000 pracuje na Hvězdárně a planetáriu v Brně, kde se kromě verbální popularizace astronomie věnuje psaní populární literatury a tvorbě audiovizuálních pořadů.

Z bohaté literární tvorby, kterou započal v roce 1996, můžeme jmenovat například „Báječný svět hvězd“ (1996, spoluautorem Jiří Dušek a Jan Hollan) nebo „Lexikon vesmíru“ (2009, ve spolupráci s Jiřím Duškem). Stěžejní díla jsou však věnovaná právě Měsíci a patří k nim „Měsíc v dalekohledu“ (1997), „Pod vlivem Měsíce“ (2002, v roce 2009 se dočkala audiovizuálního

zpracování na brněnské hvězdárně), „Měsíc“ (2006, zevrubný průvodce Měsícem) nebo "Měsíční dvanáctka" (2012, ve spolupráci s Milanem Blažkem).

Zcela jedinečný a obsahově bezkonkurenčně nejobsáhlejší projekt, který v České republice nemá obdoby, je internetový průvodce „Prohlídka Měsíce“ (<http://mesic.astronomie.cz/>), na kterém Pavel Gabzdyl pracoval plných 14 let, mezi lety 1998 až 2012. V roce 2011 dosáhl průvodce své téměř finální podoby a nyní Pavel Gabzdyl pracuje na jeho „kosmetických“ úpravách. Tento průvodce populární formou ukazuje veřejnosti Měsíc jako bezednou pozorovatelskou inspiraci, a to nejen množstvím povrchových útvarů, ale i úkazů, které můžeme s Měsícem na obloze spatřit.

Kromě prohlídky Měsíce promlouvá k veřejnosti dalšími moderními cestami – unikátním blogem Měsíční deník II. a neustále aktualizovaným facebookovým portálem „Měsíc – dobrý známý nás všech“. Do budoucna připravuje další „měsíční“ publikace vycházející z nových dech beroucích družicových záběrů z posledních let.

Kontakt na leureáta:

E-mail: gabzdyl@hvezdarna.cz

Web: gabzdyl.astronomie.cz

23. Podzimní knižní veletrh se koná ve dnech 18. – 19. října 2013 v Kulturním domě Ostrov v Havlíčkově Brodě. Podrobnosti o 23. Podzimním knižním veletrhu a jeho programu naleznete na <http://www.hejkal.cz/trh/>. Česká astronomická společnost v Havlíčkově Brodě již po dvanácté slavnostně udělí cenu Littera Astronomica za literaturu spojenou s astronomií.

Astronomický výběr z programu 23. Podzimního knižního veletrhu:

Po celou dobu konání veletrhu

Stánek České astronomické společnosti a Nakladatelství Aldebaran nabízí prodej knih.

Pozorování Slunce dalekohledem (zdarma). Za jasného počasí nabídneme návštěvníkům veletrhu, ale i kolemjdoucím pohled na Slunce přes filtry, kterými je možné pozorovat sluneční skvrny. Pozorování se uskuteční po dobu veletrhu (v pátek 10 – 19, v sobotu 9 – 17) před Kulturním domem Ostrov. V případě zatažené oblohy předvedeme vlastnosti dalekohledu na pozemských objektech. Za deště se pozorování nekoná. Zajišťuje Jihlavská astronomická společnost.

Pátek 18. října 2013

15:00 - 16:00 autogramiáda laureáta ceny Littera Astronomica 2013 Mgr. Pavla Gabzdyla na stánku České astronomické společnosti.

17:00 slavnostní předání ceny Littera Astronomica 2013 v Salonku 2 Kulturního domu Ostrov, Havlíčkův Brod. Cenu předá knihkupec Jan Kanzelsberger, ředitelka Podzimního knižního veletrhu PhDr. Markéta Hejkalová a předseda České astronomické společnosti Ing. Jan Vondrák, DrSc., Dr.h.c.

17:15 přednáška laureáta ceny Littera Astronomica 2013, Mgr. Pavel Gabzdyl - *Dvacet dva let s Měsícem* (Náš zemský souputník, Měsíc, je specializací i láskou, můžeme-li to takto pojmenovat, letošního laureáta). V Salonku 2 v prvním patře Kulturního domu Ostrov, Havlíčkův Brod.

Kromě České astronomické společnosti (www.astro.cz) na přípravě spolupracuje *Nakladatelství Aldebaran* (nva@nva.cz) a *Jihlavská astronomická společnost* (<http://www.jiast.cz/>). Více informací o 23. Podzimním knižním veletrhu najdete na www.hejkal.cz.

Pavel Suchan - tiskový tajemník České astronomické společnosti

Česká astronomická společnost (ČAS) vydává od května 1998 tisková prohlášení o aktuálních astronomických událostech a událostech s astronomií souvisejících. Počínaje tiskovým prohlášením č. 67 ze dne 23.10.2004 jsou některá tisková prohlášení vydávána jako společná s Astronomickým ústavem Akademie věd ČR, v. v. i. Archiv tiskových prohlášení a další informace nejen pro novináře lze najít na adrese <http://www.astro.cz/media>. S technickými a organizačními záležitostmi ohledně tiskových prohlášení se obraťte na tiskového tajemníka ČAS Pavla Suchana na adrese Astronomický ústav AV ČR, v. v. i., Boční II/1401, 141 31 Praha 4, tel.: 226 258 411, e-mail: suchan@astro.cz.